І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740 Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 10. ЦЕНТІВ 12 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 16-го СІЧНЯ (JANUARY) 1960 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 10. VOL. LXVII.

ПРЕЗИДЕНТ НАКАЗАВ ПРИСПІШИТИ ЗДІЙСНЕННЯ ПРОГРАМИ КОСМІЧНИХ СУПЕРРАКЕТ

Вашинґтон. — У відповідь на критику урядової програми міжплянетних дослідів висловлювану деякими членами Конґресу, през. Айзенгавер наказав приспішити виконання програми побудови космічних суперракет, вимагаючи водночас із цим від Конґресу схвалення відповідних законопроєктів у цій ділянці. Доручив повести потрібні заходи в цій ділянці през. Айзенгавер у своєму листі до Т. Кейта Ґленнана, керівника Крайової адміністрації для справ аеронавтичних і космічних дослідів, стверджуючи, що найосновнішим під сучасну пору завданням є збільшити ефективну силу ЗДА в ділянці побудови суперракет, значить ракет, що з їх допомогою можна б було випускати великої ваги й могутности штучні сателіти Землі, Місяця і Сонця. Водночас із цим Президент доручив Ґленнанові перевести розгляд цілої ситуації в ділянці космічних дослідів і приготовити рапорт про висоту додаткових фондів, які були б потрібні для приспішення побудови і продукції бажаних суперракет. Зокрема през. Айзенгавер підкреслив конечність докласти максимальних зусиль і присвятити якнайбільше часу на завершення праць над проєктом ракети Сатурн. Запроєктована і будована тепер ракета Сатурн є такої величини й могутности, що з її допомогою можна випускати в міжплянетні простори космічні екіпажі з людською залогою. Ця ракета є головною надією американців на здобуття переваги над Совєтами, які добилися вже збудування могутніх ракет, з допомогою яких вони випустили востаннє свої ракети в орбіту Сонця. В усіх цих справах і ще перед переданням до Конґресу свого звернення про реорганізацію програми міжплянетних дослідів і плянувань през. Айзенгавер відбув у четвер 14-січня ц. р. довшу розмову з Ґленнаном, устійнюючи з ним потрібні заходи для переведення заплянованої реформи. Охоплює ця реформа з одного боку передачу очолюваної Вернгером фон Бравном армійської установи для справ космічних ракет і сателітів під відання Цивільної Крайової адміністрації і з другого боку Президент вимагає ухвалення Конґресом законів, які б передавали у відання Крайової Адміністрації для справ аеронавтики і міжплянетних дослідів усіх цивільних проєктів і заходів у цій ділянці. В політичних колах вважають, що заплянована през. Айзенгавером реформа буде в загальному прийнята Конґресом, не зважаючи на те, що в Пентаґоні не всі задоволені з того, що очолювана фон Бравном ділянка космічних ракет і сателітів переходить під відання цивільної адміністрації.

Уряд пропонуватиме збільшити поштові оплати

Вашинґтон. — Провідник республіканської меншости в Палаті конґресмен Чарлз А. Галлек заявив, що цього року уряд знову звернеться до Конґресу з пропозицією збільшити поштові оплати, щоб покрити той дефіцит, який державній скарбниці спричиняє департамент пошти. Конґресмен Галлек конферував у Білому Домі з директором бюджету Морісом Стенсом. У своїм зверненні про Стан Унії президент Айзенгавер передбачав бюджетову надвишку 4,2 більйона долярів. Президент враховував, що на цю бюджетову надвишку складуться і ті прибутки, які будуть із збільшених поштових оплат. Минулого року Президент просив про збільшення поштових оплат, але Конґрес не взяв до уваги тієї просьби. Цього року Айзенгавер поновить свої пропозиції, але важко повірити, щоб у виборчому році Конґрес захотів збільшувати поштові оплати, коли він минулого року цього не зробив.

Сенатська комісія ствердила, що катастрофу літака спричинила підложена бомба

Вашинґтон. — Сенатська слідча підкомісія, очолювана сенатором Майком Монроні, під час слідства виявила, що пасажирський літак розлетівся 6-го січня над Північною Каролайною і спричинив смерть 34 осіб тому, що один із пасажирів мав із собою бомбу, вибух якої був причиною тієї катастрофи. На цю думку поліція впала тоді, коли вдалося знайти тіло 32-річного пасажира Джюліяна Андрю Френка, адвоката з Коннектикату, який згинув в цій катастрофі, і який був забезпечений на життя на $887,500. Він мав кілька забезпеченевих поліс, всі з минулого року. Тіло цього пасажира знайдено 16 миль від місця катастрофи літака, і на тому тілі знайшли такі рани, які звичайно бувають спричинювані вибуховим матеріялом. Френк мав із собою подорожну торбу, що могла важити коло 20 фунтів. Батько цього пасажира, покійний Арон Френк був колись заступником комісара поліції в Ню Йорку.

В АМЕРИЦІ

● **92-річний сенатор-демократ** із Ровд Айленд Теодор Френсіс Ґрін заявив, що він не буде вже кандидувати в цьому році, бо не почувається на силах працювати в Сенаті так, як це він досі робив. Він здобув рекорд найстаршого віком сенатора ЗДА і найстаршого члена Конґресу. Як сенатор вибився на перше місце як голова комісії закордонних справ після 70-го року життя. Політикою почав цікавитися вж в 40 році життя. Сенатор Ґрін виступав із промовами на українських політичних маніфестаціях в Ню Йорку.

● **13-го січня** відлетіла літаком із Вашинґтону ялівка чистокровної раси Абердін Анґус як дарунок президента Айзенгавера совєтському прем'єрові Нікіті Хрущову. Колишній секретар торгівлі Луїс Л. Стравс подарував Хрущову ялівку й бугая тієї раси, які виплекав на своїй фармі у Вірджінії, а Президент виплекав свою телицю на фармі в Ґеттисбурґу, Па.

● **Кубінський уряд** твердить що літак, який 12-го січня скидав запальні бомби в районі 50 миль від Гавани, був американського походження. Від тих бомб мало згоріти 6,000 тонн цукрової тростини, але вояки і селяни погасили вогонь. — Представник державного департаменту у Вашинґтоні рішуче заперечив це твердження.

● **Віце - президент Ричард М. Ніксон** буде промовляти в дні 21-го січня на прийнятті Крайової Федерації Молодих Республіканців у Вашинґтоні.

● **Губернатор Ню Джерзі Роберт Б. Майнер** сказав на зборах Товариства Опіки над Публічним здоров'ям в стейті Ню Джерзі, що всі ми повинні пам'ятати про минулорічну недугу так званої кінської сплячки, на яку хворіли 33 особи і на яку померла 21 особа. Цю недугу розносять комарі, і тому треба б мати контролю над ними.

● **При морському акваріюмі** в Маямі на Флориді існує „шпиталь", в якому лікують риб. Коли якась велика риба відкусить частину хвоста малій рибці, тоді беруть її до „шпиталю", де вона перебуває так довго, поки той хвіст не відросте. Риб лікують вітамінами, та антибіотиками.

У Йорданську ніч...

Щедрий Вечір, добрий вечір, добрим людям на здоров'я...

Айзенгавер проти федеральних виборчих реєстраторів

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер заявив, що, на його думку, треба б перше перевірити, чи введення в урядування в південних стейтах федеральних виборчих реєстраторів було б згідне з конституцією. Він казав, що в основі він не має нічого проти того, щоб ті федеральні урядовці дбали про те, щоб неґритянські виборці були вписані на виборчі списки, але цю справу повинні вивчити правники. Внесений минулого року законопроєкт про зміну закону про охорону громадянських прав знаходиться в Комісії правил в Палаті Репрезентантів, бо минулого року його не ухвалили. Президент заявив, що Конґрес повинен би в першу чергу прийняти загальний закон про охорону громадянських прав. За цей закон іде завзята боротьба між самими демократами, бо ліберали з цієї партії хотіли б радикальних змін в теперішньому законі, а проти того виступають демократи з південних стейтів.

Кеннеді зобов'язується бути енергійним президентом, що вповні користатиме зі своїх прав

Вашинґтон. — Сенатор-демократ із Массачусетс Ф. Джан Кеннеді промовляв на прийнятті в Крайовому Пресовому Клюбі і говорив про те, що коли б його вибрали на президента цієї країни, то він був би таким головою держави, як Линколн, Джексон, обидва Рузвелти і Гаррі С. Труман, які вповні вміли використовувати свої права і владу, а не таким, яким є Айзенгавер, який не має власної ініціятиви, бо залишає її іншим, і який не має навіть стільки сили, щоб перемогти ті труднощі, що йому спричиняє його власна партія в своїх рядах. Кеннеді твердив, що після 20-ох років енергійних президентів (Рузвелт і Трумна), прийшов в 1953 році до Білого Дому Айзенгавер, який подібний до президента Калвіна Куліджа, що урядував в тих роках після першої світової війни, коли, на думку деяких політиків „не треба було „президентів першої кляси". Кеннеді говорив і про ті справи, які відносяться до його римокатолицької релігії. Він признався до того, що за порадою католицької влади у Филаделфії він відмовився брати участь в міжконфесійній церемонії в тому місті, але це він зробив як „представник римокаталицької віри", бо в такому характері його туди запросили, а церковна католицька влада згідно зі своїми законами, не могла дозволити на його участь в тій церемонії.

Наречені американських громадян можуть прибути до ЗДА поза квотою

Вашинґтон. — Правнича комісія в Палаті Репрезентантів нараджується над зміною іміґраційного закону і вже прийняла ухвалу, щоб наречені американських громадян могли прибувати до ЗДА поза квотами тих країн, з яких вони походять. Досі американські громадяни, які одружилися з громадянками чи громадянами чужих країн, мали право привезти їх до цієї країни поза квотою. Тепер цей привілей поширено на наречених, які можуть приїхати до ЗДА, але до трьох місяців мусітимуть повінчатися, інакше їх відтранспортують до країн, з яких прибули. Головний прокуратор матиме право продовжити тримісячний побут у виїмкових випадках.

Помер всч. о. Маріян Горішний, ЧСВВ

Ню Йорк. — В п'ятницю рано, як це число „Свободи" вже було на пресі, тут помер ненадійно св. п. о. Маріян Горішний, ЧСВВ, місіонар і консультор Василіянської Провінції. Покійний ще вчора готовився до Богослуження, яке мав відправити в п'ятницю рано. Причиною ненадійної смерти була сціпеніла кров, що дісталася з жил до серця. Св. п. о. Марія Горішний народився 14-го жовтня 1911-го року в місті Трой, Н. Й. До чину Святого Василія Великого вступив 18-го серпня 1931-го року а 8-го березня 1942-го року був висвячений в Шикаґо. Тіло Покійного лежить в похоронному заведенні Петра Яреми при 7-ій вулиці в Ню Йорку, де в п'ятницю і в суботу, 15- і 16-го січня, о год. 8-ій ввечорі будуть відправлені панахиди. В неділю 17-го січня о год. 4:30 по полудні тіло Покійного буде перенесене до церкви св Юра, де в понеділок, 18-го січня, о год. 10:30 рано буде відправлена заупокійна Служба Божа. Похоронні відправи відбудуться в Шикаґо, мабуть в середу, 20-го січня, де Покійний буде похований.

Вашинґтон оцінює заяву Хрущова, як новий пропаґандивний натиск

Вашинґтон. — Керівні американські кола зареаґували на чергову промову Хрущова відразу, як на новий пропаґандивний виступ з головною ціллю — зробити моральний натиск на західні держави у зв'язку з травневою конференцією „на вершинах." Речник державного департаменту Линкольн Вайт справді признав, що переведення поважної цифрової редукції існуючих совєтських збройних сил „корисно вплинуло б на міжнародну атмосферу", проте водночас вказав на слова самого Хрущова, що та редукція ні в чому не поменшила б дійсної збройної сили Совєтів. Водночас він звернув увагу, що і раніше і тепер нема ніяких можливостей перевірити, чи дійсно совєтські заповіджения щодо зменшення цифри військ були переведені в життя. Лідер демократичної більшости в Сенаті Линдон Джонсон так схарактеризував заяву Хрущова: „Він тримає оливну галузку та водночас старається вдарити нас нею по голові". А голова сенатської Комісії для військових справ сен. Стюарт Саймінґтон заявив, що коли б навіть дійсно Совєти значно зменшили число наземного війська, то все одно вони матимуть ще найбільшу армію у світі з можливостями найбільшої рухливости. Найперші західні коментарі звертають увагу, що Хрущов знову вернувся до погрози з 1958-59 рр., що СССР підпише сепаратний мир з Східньою Німеччиною „з усіми наслідками такої події." В останній промові Хрущова, за загальними коментарями нема найменшої познаки зміни совєтського становища в будь-якій спірній справі.

Москва хоче „негайного" договору щодо атомових дослідів, — без контролі

Женева. — На засіданні Женевської атомової конференції у справі припинення атомово - водневих дослідів, яка тягнеться вже від 31 жовтня 1958 року, совєтський головний делеґат Семьйон Царапкін знову поставив внесення, щоб негайно підписати договір про генеральну заборону всяких дальших штучних вибухів, з тим, що всі неузгіднені точки щодо способів переводження контролі будуть предметом „дальших переговорів". Американський і англійський представники з місця відкинули таке внесення, підкресливши знову, що не може бути договору без найдокладнішого спрецизування в ньому постанов про міжнародний інспекційно - контрольний апарат та засоби, якими він буде користуватися. У зв'язку з цим виринула в західній пресі думка, що коли б на Женевській конференції таки дійшло до згоди між трьома заступленими там теперішніми атомовими державами, то практично цей договір мав би тільки тоді вартість, коли б його підписав також комуно - китайський уряд, бо на території комуністичного Китаю треба би також встановити контрольні пункти, які внеможливили б користування тією територією крадькома для совєтських експериментів. Франція ніби вже погодилась підписати такий договір, але під умовою, що вона раніше ввійде до бльоку атомових держав, себто переведе власний атомовий вибух і приступить до продукції атомової зброї.

Антисемітські виступи загострили відносини між Англією і Західньою Німеччиною

Лондон. Англійська публічна опінія так гостро зареаґувала на антисемітські виступи в Західній Німеччині, що ніколи ще в післявоєнних роках не було таких напружених вдносин між тими двома країнами, як тепер — твердять газетні кореспонденти. У Лондоні вриваються англійсько - німецькі товариські зв'язки, англійські імпортові фірми відкликують свої замовлення, пороблені в Західній Німеччині, натуралізованих в Англії німецьких переселенців видалюють з праці. Внаслідок наполегливої перестороги збоку західньо-німецької амбасади в Лондоні, німецькі власті відкликали проєктовану пропаґандивно-туристичну імпрезу — „подорож автобусом з Німеччини до Англії". Західньо - німецький адмірал Фрідріх Руґґе відкликав заповіджені відвідини молодої західньо - німецької фльоти в англійських портах, лякаючись прикрих інцидентів. Про цей своєрідний бойкот, спонтанно застосований англійцями супроти німців, повідомив західньо-німецький шарже д'афер в Лондоні д-р Йоахім Ріттер окремим звідомленням, яке дісталось на сторінки преси і викликало збентеження в західньо - німецьких політичних та офіційних колах, які не рахувалися з можливістю аж таких поважних наслідків антисемітських вибриків. Сам канцлер Аденауер, який ставиться з великим недовір'ям до англійської політики супроти Німеччини, підозріває, що за тією протинімецькою кампанією криється рука англійського уряду — твердять американські кореспонденти.

ТЕРЕН ОЛІМПІЙСЬКИХ ЗИМОВИХ ІГРИЩ 1960

Вид на долину Скво Веллі у Каліфорнії, де в днях 16-28 лютого ц. р., відбудуться Восьмі Зимові Олімпійські Ігрища.

ХРУЩОВ ЗАПОВІДАЄ НОВУ „ФАНТАСТИЧНУ" ЗБРОЮ

ПЛЯНУЄ ЗРЕДУКУВАТИ НАЗЕМНІ ВІЙСЬКА НА КРУГЛО 1 МІЛЬЙОН. — ПІДТРИМУЄ ВСІ ДАВНІ ЦІЛІ СОВЄТІВ

Москва. — Нікіта Хрущов, виголосивши перед 1.300 членами Верховного Совєту, зібраними на Кремлі в минулий четвер 14 ц. м., тригодинну промову на тему міжнародної, внутрішньої та господарської ситуації СССР, заповів, що Совєтський Союз має „в стадії народження" нову „фантастичну" зброю, над якою працюють ще совєтські учені. Водночас Хрущов заповів переставлення цілої стратегії Совєтського Союзу на ракетно-атомову зброю, розвиток якої поменшив значення наземних військ, летунства та надводної морської фльоти. Тому Хрущов заповів редукцію совєтських збройних сил з теперішніх 3,623,000 вояків до 2,423,000 вояків. Хрущов не розподілив тієї цифри між різні роди зброї та не подав їх докладного стану. Але водночас він кількакратно підкреслив величезну — за його словами — силу вогню існуючих совєтських збройних сил, при чому особливо вирізнив далекосяжні ракети, склади атомової і водневої зброї, добре законспіровані викидні ракетні бази й підводну фльоту. Хрущов заявив що ця збройна сила Совєтів робить їх „незаторкальними", хоч зараз сам таки признав, що цей термін має релятивний зміст. Одначе — казав він — у випадку заатакування Совєтів, хоч Совєти й зазнали б великих втрат, проте куди більше зазнав би їх Захід, в якому населення і промисл є більше скупчені. Хрущов, крім цього, переконаний, що „комунізм переживе війну, але капіталізм згине раз на завжди." — Хрущов висловив „жаль і занепокоєння" з приводу заяви през. Айзенгавера, що З'єдинені Держави застерігають собі право в кожному часі відновити атомові досвіди, та від Совєтського Союзу заявив, що СССР стримається з такими довідами, поки не переводитимуть їх інші держави. Хрущов висловився оптимістично про вигляди травневої конференції „на вершинах", оцінивши позитивно свої розмови з президентом Айзенгавером і англійським прем'єром Мекміленом. Зате гостро таврував західньо-німецького канцлера Аденауера за його політику озброювання Західньої Німеччини та непоступливости супроти концепції „двох Німеччин". Тут Хрущов знову підтримав всі свої давні постуляти — щодо підписання миру з двома існуючими німецькими державами та перетворення західнього Берліну у Вільне місто. Так само Хрущов натаврував „американський тріюмвірат", до якого він зарахував нюйоркського губернатора Нельсона Рокефеллера, кол. президента Трумана та кол. державного секретаря Діна Ачесона — всіх тих, які висловились проти припинювання Америкою атомових дослідів. Щодо внутрішньої ситуації, то Хрущов прославляв осяги минулорічної совєтської продукції, яка ніби зросла на 11% у порівнянні з попереднім роком, о-то ж більше, ніж передбачуваних 7.7%. Тому Хрущов оптимістично дивиться на виконання теперішньої семирічки до 1965 року. Формально Хрущов представив Верховному Совєтові свій плян редукції збройних сил для затвердження Верховним Совєтом, який — як відомо — завжди слухняно повинується диктатові партійної оліґархічної кліки.

Не можна перевірити військових даних, що їх проголосив Хрущов

Москва. — Нікіта Хрущов вперше за всю історію СССР проголосив цифри совєтських збройних сил з різного часу. І так, за його твердженням, у 1927 році, після демобілізації червоної армії з закінченням „громадянської війни", себто завершення імперіялістичного завоювання цілого ряду самостійних держав на терені колишньої Росії, совєтські збройні сили рахували 536.000 вояків. У 1937 р., внаслідок зросту „японського імперіялізму" та „німецького фашизму", совєтські збройні сили підвищено до числа 1,433.333. У 1941 р. було в совєтських військових уніформах 4,207.000 осіб, але в травні 1945 р. ця цифра підскочила до 11,365.000. У 1948 р. вона впала до 2,874.000, але в 1955 р. „наслідок атомового шантажу збоку НАТО" вона знову зросла до 5,763.000. Тепер Совєти ніби мають 3.623.000 вояків та заповідають зредукування їх до 2.423.000. "New York Times" твердить, що військові кола з Пентаґону заперечують правильність поданої Хрущовим теперішньої цифри совєтських військ, бо вони насправді становлять кругло 4 мільйони. Хрущов не поділив совєтських збройних сил між наземне військо, летунство та морську фльоту.

Кипр стане 9 лютого державою

Нікозія. — 19 лютого ц. р. має відбутись урочисте проголошення Кипру, дотеперішньої коронної колонії Англії, окремою самостійною державою. Для виготовлення остаточного договору в цій справі виїхали на конференцію до Лондону грецький міністер Е. Тоссіза, турецький міністер закордонних справ Фатін Рустін Зорлю, як також лідер кипрських греків архиєпископ Макаріос, обраний вже на першого президента Кипрської республіки, та турецький адвокат д-р Фазіль Кучук, що буде віце - президентом. Вони конферуватимуть з англійським міністром Селвином Ллойдом та іншими членами уряду. Спірною точкою є м. і. ґарантія щодо англійських військових баз на Кипрі, проти чого виступають кипрські націоналісти.

У СВІТІ

● **Антуан Піне**, попередній міністер фінансів у Франції, який не погоджувався з політикою президента де Голя, заявив з усмішкою журналістам: „Це не правда, що я подався до димісії, — мене викинули". Але він додав, що відходить без ніякого жалю і бажання пімсти, бо вдоволений успіхами своїх реформ.

● **В Альжирі** французькі власті сконфіскували три паризькі часописи, які надрукували заборонений в Альжирі заклик право - націоналістичної організації французьких колоністів, що поручав колоністам творити власну озброєну міліцію для боротьби на власну руку проти мусульманських партизанів. Французькі націоналісти в Альжирі закидають військовому командуванню замалу ріпучість супроти партизанів.

● **У Бельгійському Конґо** два муринські племена, Люлюа і Балюба, ведуть війну давніми методами: озброєні у списи й луки, нападають одні на одних із засідок, палять примітивні хати, нищать мізерний дорібок. В минулому тижні було 20 убитих.

● **З-посеред 600,000 корейців** в Японії репатріювались до комуністичної Північної Кореї 5.300 корейців. Однак комуністи твердять, що коли вони тільки захочуть, то до репатріяції зголоситься багато більше людей, які слухають комуністичних приказів: Північна Корея ніби боїться занадто великого напливу реемігрантів та й існують труднощі, як їх перевезти і де примістити.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, — authorized July 31, 1918.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. — Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Віра у збройну силу ЗДА

На останній пресовій конференції президента Айзенгавера, в минулу середу — першій такій конференції після повороту Президента з його подорожі по світу — виринула знову справа співвідношення збройних сил ЗДА і Совєтського Союзу. Ця проблема не існувала в американській публічній опінії перед 4 жовтня 1957 року. Щойно випущення в той день Совєтами їх першого „спутніка" захитало у багатьох американців переконання у вищості американської збройної сили над совєтською. І хоч американський уряд, заскочений тим показом поступу совєтської техніки в ділянці керованих ракет, з власного почину та під тиском публічної опінії поширив і приспішив програму розвитку ракет для наукових і військових цілей, проте вистрілення Совєтами 15 травня 1958 „спутніка III" вагою 3.000 фунтів і трьох штучних сателітів у сторону Місяця в днях 2 січня, 13 вересня і 4 жовтня мин. року, залишило в частині американського громадянства неприємне почуття відставання у військово - технологічних перегонах з Совєтами.

Саме це почуття дало поштовх журналістові спитати Президента, чи не опиниться він, президент Айзенгавер, у незручній позиції на травневій конференції „на вершинах" з участю Хрущова з уваги на нижчість Америки в порівнянні з Совєтами в ділянці ракет. Відповідь Айзенгавера була рішуча і недвозначна: він, мовляв, не має ніякого почуття меншовартости і ані трохи не є застрашений; він вірить у могутність З'єдинених Держав, яка існує не на те, щоб її вжити, а на те, щоб мати гарантію, що ніхто інший не вживе своєї сили. „І я в найменшій мірі не є стурбований такою можливістю, про яку ви говорите", — буквально сказав Президент. Ще рішучіше він відкинув зроблений іншим журналістом натяк, чи теперішній уряд ЗДА не легковажить закидів щодо збройного стану Америки тоді, коли такі закиди походять від партійних противників. Президент підкреслив, що ніколи американський уряд не ставився до військових справ з позицій будь-якої одної партії, лише завжди — з позицій державного інтересу.

Це дуже добре, що американська публічна опінія, зокрема преса, дуже вразливі на тому пункті, щоб ЗДА були завжди найсильнішою мілітарною потугою, і що вони без вагання підтримують всі видатки на зброєння. Але водночас не можна ні на мить забувати, що ЗДА мають нині такий політичний і військовий провід, до якого можна мати певне довір'я, що він сам розуміє вагу збройних сил і дбає про їх неперевершену могутність. Наявним доказом тієї турботливости буде новий преліминар бюджету. Загально відомо, що він знову матеме позицію найменше на $41 більйон на військові цілі, отож відповідатиме правильному поглядові Президента, що він його висловив у своєму зверненні про Стан Унії, що у міжнародній ситуації не зайшло ніяких змін, які виправдували б послаблення збройної сторожкости.

Кириченко в Ростові

Кар'єра Олексія Іларіоновича Кириченка в Комуністичній партії Совєтського Союзу і в її експозитурі в Україні — комуністичній партії УССР, була, навіть як на совєтські умовини, блискавична, чи, як кажуть, „головокружна". Народжений в селі Чорнобаївці на Херсонщині, він закінчив там тільки 4 кляси початкової школи і замолоду став робітником. Свою освіту, згідно з совєтськими джерелами, доповнював багато пізніше, навчаючись з 1927 р. у Херсонській школі автотракторних механіків, після закінчення якої працював механіком в Казахстані і на Херсонщині. В рр. 1931-1936 навчався в Озівсько - Чорноморському Інституті інженерів - механіків соціялістичного землеробства, закінчивши який працював викладачем у технікумі механізації сільського господарства в Охтирці на Сумщині.

Членом комуністичної партії став Кириченко досить пізно, щойно в 1930 році. Але вже в Інституті інженерів - механіків його обирають на секретаря комсомольського комітету, з березня 1938 р. він працює на „відповідальній роботі" в апараті Комуністичної партії України, а в березні 1941 р. стає секретарем її Центрального Комітету в справах індустрії. Під час війни перебував на різних фронтах і дослужився ранги генерал - майора. В січні 1944 Кириченка „обирають" на секретаря ЦК КПУ для вишколу партійних кадрів, з липня 1945 по грудень 1949 року він працює як секретар Одеського обласного і міського комітетів партії, в грудні 1949 р. стає другим секретарем ЦК КПУкраїни, а в червні 1953 р. — першим секретарем, на якому то пості перебуває аж до кінця 1957 року. Як близький „соратник" Хрущова, Кириченко стає в 1952 р. членом Центрального Комітету КПСС, в 1955 р. добивається членства в Президії ЦК КПСС, а в 1957 р. — становища секретаря цього ж ЦК. Водночас із цим він входить до Верховного Совєту ССCP і до Верховного Совєту УССР.

Безупинний хід Кириченка вгору по щаблях партійної драбини робить його — особливо після зліквідування „антипартійної групи" і зокрема Булганіна — членом нової, тіснішої кліки в комуністичному проводі, людиною другою, якщо брати до уваги Мікояна, а то й першою після Хрущова. Дехто називав його навіть евентуальним наступником Хрущова на становищі першого секретаря КПСС і прем'єра СССР.

Повідомлення, що Кириченка відставлено на становище секретаря обласного комітету компартії в Ростові над Доном, могло б бути в деякій мірі доказом його раптового падіння в совєтській ієрархії, бо призначений йому пост підрядний і меншбільш відповідає становищам, що ними „наділено" Молотова і Булганіна. Але може бути, що останнє призначення Кириченка є тимчасовим, так, як нині була його довготривала минулорічна відсутність у Кремлі, і що він може знову виринути незабаром поміж кремлівськими можновладцями, тим більше, що ніякого повідомлення про його усунення з 13-членної Президії ЦК КПСС досі немає. Ростов над Доном не є маловажною з погляду совєтської імперії провінцією. Із заходу і південного заходу Ростовська область межує з Українською ССР, на півдні з Кубанщиною і Краснодарщиною. Займає вона 62,000 кв. км. і важлива своєю машинобудівельною, металюргійною і харчовою промисловістю, як також продукцією збіжжя і скотарством.

Все ж таки, більше даних є на те, що нове призначення Кириченка є насправді падінням цього „самоотверженого малороса", що в усій своїй кар'єрі проявляв себе завзятим російським патріотом і беззастережним виконавцем московської політики в Україні. Ніякої „української", хоч би тільки з комуністичного погляду, політики Кириченко не здійснював. Немає теж ніяких підстав думати, що діб'ється він... приєднання Ростова до Української ССР, так як нібито добився, за течиїм здогадом, приєднання Криму до України.

СОВЄТСЬКА ЕКОНОМІЧНА ПЕНЕТРАЦІЯ

Старанно плянована й на довшу мету розрахована підривна акція Москви в країнах Латинської Америки йде двома шляхами: політично-пропагандивним та економічно - господарським. Для ряду відсталих і хронічно невдоволених зі себе самих й цілого світу держав Південної Америки совєтська економічна пенетрація, очевидно, куди небезпечніша як паперово-словесна пропаганда. В результаті совєтські „добрі діла" для Американського Півдня промощують дорогу для підривної пропаганди, в першу чергу проти американських „імперіялістів".

За минулий рік, для прикладу, пів тузеня червоних дипломатів примушені були покинути Арґентину і Мехіко за доведену документами й свідченнями підривну діяльність. Тим часом друга рука совєтської пенетрації, фінансово - економічна, діє в цілому ряді південно - американських країн, зовсім леґально, з не меншою шкодою для цих держав. А за параваном господарської „співпраці" з Москвою підготовляється атака на інші важливі ділянки державного життя, а то й самий устрій цих країн.

Совєтський Союз імпортує до країн Південної Америки заледве два відсотки загального імпорту, але небезпека полягає в тому, що ще недавно такого товарообміну зовсім не було. Економічна політика СССР щодо цих країн змагає з кожним місяцем, росте на очах. Ось деякі факти: Політичним динамітом наладована Кубинська республіка розпачливо шукає совєтських ринків збуту на свій основний продукт, цукор. І вже тепер пливуть до СССР наладовані цим товаром совєтські кораблі, дармащо в СССР є цукру подостатку, випродукованого руками комуністичних кріпаків. Досі найбільшим споживачем кубинського цукру були ЗДА, які щорічно імпортували того товару три мільйони тонн. Чи господарські кола ЗДА й на 1960-ий рік відновлять свої контракти на цей кубинський продукт, залежатиме чимало від політичної ситуації на Кубі.

У грудні 1959 р поміж Бразилією і СССР підписано трирічну торговельну угоду на двісті мільйонів долярів на доставу таких совєтських товарів, як нафта, машини для нафтової індустрії і пшениця — взаміну за бразилійську каву. Досі Бразилія трималася осторонь торговельних коншахтів з таким підозрілим партнером, як СССР.

В листопаді минулого року Анастас Мікоян відбув подорож до Мехіко. Хитрий вірменин запропонував цій державі стомільйонову господарську допомогу, на яку Мехіко ще не погодилося. Але самий факт такої „великодушної" оферти дав Москві сподівані й бажані результати: по цілому південно-американському континенті пішла ця вістка, як наявний „доказ" щедрости Москви. У Мехіко Мікоян відкрив виставку совєтської індустрії, культури та мистецтва. На „гаряче" домагання кубинського прем'єра Фіделя Кастра, цю міжнародну крамницю совєтського ошуканства й пропаганди з кінцем січня ц. р. відкриють також на „щасливому" острові Куби.

В половині 1959 р. СССР уклав торговельну угоду з Колюмбією на „поважну кількість колюмбійської кави". Також Чіле, при допомозі совєтського аташе в Арґентині, провадить інтенсивні перетоки з Москвою.

Всі цього калібру торговельні оферти Москви для держав американського Півдня витворюють довкола СССР гейби німб „рятівника" цих країн, повідомляють американські джерела з цього терену. Треба знати, що американська ставка на Півдні Америки дуже поважна і дальші затії Кремлю в цьому напрямі можуть мати для політики ЗДА, а ще більше для безпеки Західньої півкулі, поважні наслідки. В 1958 р. ЗДА імпортували з країн Південної Америки товарів за три більйони долярів, допомагаючи цим, в першій мірі, тим країнам твердо стояти на своїх ногах. Загальний експорт ЗДА становив у згаданому році вісім більйонів долярів, здебільша до країн Західньої Европи. ЗДА інвестували на терені Латинської Америки астрономічну суму: двадцять-два більйони долярів, приблизно 33 відсотки всіх своїх інвестицій за кордоном, включаючи й Канаду.

З цього сумаричного огляду стає ясним, чому пхається крізь замкнені двері непрошений совєтський „торговець добра і миру" в найближче сусідство ЗДА. В ті пункти світу, де досі міжнародні зв'язки з СССР були зовсім холодні, подекуди вогкі, або обмежувались зглядно дипломатичними контактами. Рішальні кола ЗДА, також офіційний Вашингтон — не сплять і на цьому секторі важкого змагу — поміж свободою світу та плянованим поневоленням. І. Л.

Расистська політика в Південній Африці

Лондон. — Провід англійської соціялістичної Партії Праці, яка охоплює своїми впливами ввесь керівний апарат англійських робітничих спілок і, практично, розпоряджає 12 мільйонами виборчих голосів, звернувся з закликом до англійського громадянства, щоб воно бойкотувало товари південно - африканського походження. Генеральна Рада шотляндських професійних спілок вже заявила, що вона звернеться до своїх членів, щоб вони бойкотували імпорт з Південної Африки з уваги на расистську політику тамошнього уряду. Ця політика віддавна викликує в Англії загальне невдоволення і заклик до бойкоту Південної Африки знайшов прихильний відгук. Однак урядові чинники звертають увагу, що в практиці такий бойкот спричинив би більші шкоди Англії, як Південній Африці. Англія спровадила з Південної Африки за останніх 5 років товари на $1,300,000,000, а вивезла туди в тому самому часі на близько $2½ більйона. Ото ж, коли Південно-африканський уряд відплив би відплатними заходами та припинив спроваджування англійських товарів, то зискали б на цьому тільки — західньонімецькі промисл і торгівля, які негайно зайняли б місце англійських товарів, перехопивши в свої руки раз на завжди торгівлю з Південною Африкою.

З МИСТЕЦЬКОГО ЖИТТЯ

Виставка Мороза

(10-23 січня 1960, Ню Йорк)

Мистецька виставка — це для мистця і для усієї громади, що цю виставку відвідує, душевний симпозіон. Якщо такий симпозіон відчуває у своїй душі лише мистець на своїй виставці, а в громади — ні радости, ні смутку, а це гірше — байдужність, то мистець не стоїть на належній мистецькій висоті.

Мистецька виставка Михайла Мороза — Panoras Gallery, 62 W. 56th St., New York — це симпозіон мистця з ним, нашого суспільства. Правда, М. Мороз — це зворушення, цей духовий бенкет переживає уже з тією хвилиною, коли, поклавши кольори на палету, стає віч-на-віч із красвидом, із квітами, з портретом: він їх переживає, формує їх у призмі своєї душі, надає їм свій лад. У нього — лад багатий.

*

Не знаю, чи завважуєте, яка це в М. Мороза сильна непосидючість! Він таки не може встояти на одному місці, він постійно йде вперед; безперервно відкриває нові види ва світу природи, що оточує нас. Неподоланість у мистецтві є. Його осяги з минулих десятьох років його творчости не хочемо порівнювати з теперішніми його здобутками: там він милувався кольорами, тонами дещо більше лірично, правда, і це в нього треба підкреслити — він ніколи не був, як і не є сантиментальний; його палета була багато спокійніша. Сьогодні ж М. Мороз, беручи красвид на полотно, ще більше синтезує його: виключає з нього те, що йому „непотрібне". І цей, — як ужити тут для окреслення мистецького напрямку, — семіабстракт приходить у нього дуже послідовно з його розумінням, з його потребою мистецького розвитку, зглиблення й увиразнення вислову. Він творить свій світ, що горить у його багатій, мистецькій, конструктивній уяві. Мороз кладе кольори рівномірно рівновартні, а вони дають нам багату і щедру симфонію. Кожен його мазок у хроматичній гамі з іншими „сусідніми" чи й дальшими тонами незвичайно докладний, покладений так певно й „натурально" і з таким душевним відчуттям, і цей кожен мазок у цій гамі так досконало грає, що ми й дивуємось, і захоплюємось пережитою в душі мистця природою, яку він на своїх полотнах кладе перед наші очі.

М. Мороз належить у нас до тих мистців-самотників, що певним і рішучим кроком ідуть вперед. Як порівняємо його творчість із перших років його прибуття на цю землю з нинішньою його творчістю, то можна б сказати: ця земля була йому тоді ще чужа; нині він цю землю пізнав, цей красвид на своїх катинах зукраїнізував, — дехто твердить, що й „оверховинив" його, — і знайшов себе. І треба в нього це підкреслити: за останні два роки він позитивно схиляється до експресіонізму. Його це висококясна мистецька культура є для нього його невідступним коректором у його
Мороз вміє бути самостій-
постійному поступі.
ним, уміє бути собою й має силу певної культури, яка, з Божою іскрою у нього, тримає його на правдивому, — хоч, розуміється, — на тернистому шляху українського мистецтва.

Михайло Островерха.

Юліян Веснич

ЯВИЛСЯ ЄСИ ДНЕСЬ ВСЕЛЕННІЙ

„Величай душе моя, іже во Йордані крестившагося Господа".

Дрижали губи в святця, канули сльози з його очей та замерзали на срібних пасмах вусів.

Кусав мороз і лютився, як сибірська скажена вовчиця, а те біле сонце, що здіймалося з глибокого просоння над чорною тайгою, було зовсім подібне до того золотого підноса, що на ньому в крові купалася відрубана голова св. Івана Хрестителя. Над чорною тайгою запалилося багрою небо й кругле сибірське сонце оповите було пурпуровою багряницею.

В лахміття вдягнений, стояв той святець — новітній апостол, і хоч кусав дожива мороз та замерзали живі слова на устах, він зніс догори свої білі руки й спокійним, м'яким, — мов найдобротливіша мати до своєї дитини, — голосом мовив і молився, з пам'яті служив Божу Хвалу. Наче з розкішно видрукованого богослужебника читав святець, вигнанець - каторжник Митрополит Кир Йосиф ектенію за ектенією, прохання і славословіє, дивлячись синіми своїми очима в далечінь неба.

— Мов учора ще ділялося те все перед престолом Усевишнього в храмі Юрської святині... В золоті купається небозвід, мигтять самоцвітами свічники, у сяйві сонця ікона Богородиці, райдугою відблискується ікона Богочоловіка й Бог Отець на золотомереженому троні...

Мовив з пам'яті торжественні слова Митрополит Кир Йосиф і до Господа Бога молився, навіть хреста не мав у своїх білих руках. А той золотий митрополичий хрест вирвали йому з рук ще тоді, в палатах св. Юра, коли прийшли його арештувати; митру та жезл у скрині запакували, всі богослужебні книги по долівці розсували чоботами. І коли доходили до воріт Сибірі та перечислювали каторжників, здерли з шиї Митрополита й цю маленьку золоту медалю з Пречистою, що мати її передала своєму синові Йосифові, коли він одягнувся в ризи Христового воїна.

Вихопили теж, наче найспритніший злодюга, з-за пазухи того мученика-святця в ірховій оправі молитвослов.

Дрижали губи в Митрополита Кир Йосифа, і він стояв як найбільший полководець на чолі своїх хоробрих лицарів, — високо до неба знісши свої білі руки, стояв той Христовий апостол серед найбільш на світі покривджених, найбільш споневірених і найбільш упокорених синів своєї недолі.

Стояв Кир Йосиф між найбільш хоробрими лицарями, бо між воїнами самого Христа Богочоловіка.

— Явился єси днесь вселенній і світ Твій Господи знаменася на нас, во розумі поющих Тя.

Замерзала щохвилини полонка, пробовтували каторжники костуром лід в полонці, бо кусав мороз лютою вовчицею; в далекій сибірській тайзі родився перлцій ранок.

А ці білі люди в лахмітті й в чорних онучах поставили сторожів на крайчиках тундри, щоб оберегтися від проклонів вартових.

— Пришел єси і явился єси світ неприступний, — тричі в полонці занурив свої білі руки той Архипастир Кир Йосиф, як святим хрестом на Йорданській ріці.

— Всяческая днесь радости исполнишася, Христос крестися во Йордані, — склавши три перші пальці правої руки в знам'я Христа, благословив Митрополит вірних, і, наче найдорожчі самоцвіти, по його лиці котилися рясні сльози та замерзали на срібних пасмах його вусів.

— Помолімся, браття, за нарід наш. Помолімся за всіх тих, що на волі, щоб вони ніколи не зазнали пут неволі. Помолімся за всіх блаженних плачучих, бо вони будуть потішені. Помолімся за блаженних чистих серцем, бо вони Бога узрять. Помолімся за блаженних гонених за правду, бо їх є царство небесне.

Свої білі руки зі знам'ям Христа держав догори святець Митрополит Кир Йосиф.

Пили повинни пригорщами свячену воду з полонки вигнанці, зачерпали в черепи й ховали за пазуху; мили свої лиця свяченою водою й очі свої нею протирали.

Запалилося багрою біле сонце над чорною сибірською тайгою.

З нашия буднів

ПОЧАЛИ МАЛАНКОЮ

Наприкінці старого року сталася в нашій Метрополії подія, що окрилила нас добрими надіями й сподіваннями: об'єднались дивізійники з дивізійниками, або, іншими словами, місцева Станиця Братства І-ої Української Дивізії з Братством Броди-Лев.

Пригадую, коли в „Свободі" появився комунікат про це договорення, багато політичних експертів з клюбу „Лис Микита" легковажно махали руками й казали: „Буйда! Нічого з цього не вийде!" А тут наша славна Дивізія, щоб припечатати консолідацію і втерти носа маловірам, якраз їм наперекір починає Новий Рік старого стилю об'єднаними силами — спільною, традиційною „Маланкою" в залях Українського Народного Дому!

З того виходить конклюзія, що воякам, товаришам зброї, які спільно боролись, наступали чи відступали, все ж таки легше знайти спільну мову, як, наприклад, політикам, партійним мужам. Бо ось наші націоналісти, щоб здорові були, вже безмала три роки стараються з усіх сил знайти якусь плятформу для консолідації, а ще ні разу не зійшлися на мітинґ, не засіли за круглий чи квадратовий стіл.

В такій ситуації просто сама напрошується ідея: чому б їм, цивілістам, не піти слідом за військом та й не почати об'єднання теж від якоїсь Маланки, чи з інших традиційних вечерниць?.. Господи Боже, яка радість, яке піднесення запанувало б у нашому еміграційному світику, якби, наприклад, Вам чи мені принесла пошта запрошення такого змісту:

„Маємо честь запросити Вашу Достойність з Родиною (мою „достойність" можна без Родини) на Великий Баль Українських Націоналістів, що відбудеться... там і там, тоді й тоді". А в Почесному Комітеті (читаєте, і сльози радости заступають очі!) стоять рядочком, у дружній згоді, імена Вовчука, Боровика, Лебедя, Прокопа, Ільницького, Гайваса, Михайлова та інших заслужених революціонерів в екзилі. (Увага: друкарі „Свободи" мусять добре пантрувати, щоб між підписаних знову не попав припадком „Змоторизований Гриць", як це вже раз трапилося в нашому органі).

Мені здається, що такий Баль, це була б переломова подія в житті політичної еміґрації, може навіть така важлива, як Світовий Конґрес Українців, дай Боже щасливо його діждатися. Не меншеє політичне значення від Балю Націоналістів мали б, скажемо, консолідаційні Вечерниці УНРади з УККА, або спільна маскарада гетьманців з УРДП. Взагалі багато доброго й корисного для загальної справи можна зробити в приємній танцювальній атмосфері: на естраді пан Базьо Босий вигравє різні танґа, по залі кружляють в ритмічному хороводі розбавлені пари, а за буфетом та при столиках сидять батьки народу і передискутовують важливі питання дня, обмінюються думками, запивають „брудершафти". Поволі криза розтоплюється, зникає відчуження, починається братання... Безумовно, в такому зближенні, затісненні взаємин, крім спіритуальних чинників, немалу ролю може зіграти наше прекрасне жіноцтво.

Я знаю, що скептики та інші експерти скажуть: „Пішов Ікер на лікер, та й тепер маячить, фантазує... „Вел, з нагоди Нового Року (старого стилю), під Маланку, „о-пів-до-другої години", не гріх трохи пофантазувати, коли це нікому не на шкоду, а декому на здогад буряків, щоб капусти дали... Ікер

Ольга Мак

СПІЗНЕНЕ

(Моєму щирому другові М. М. — присвячую)

(1)

Синява, синява, густа, аж чорна, парка, пересичена запахами тепличних квітів, продірявлена і порозривана безліччю різнобарвних вогнів. Вогні вгорі, вогні внизу, вогні довкола, маленькі, великі, нерухомі, стрибаючі, золоті, червоні, зелені — всякі. Вони разять і примушують мене заплющувати очі. Й тоді, коли я захищаю зір повіками, переді мною зринає зовсім інший образ:

На білому горбочку дрімає вся в білому велика садиба. Садиба мого незабутнього діда. Метелиця понавалювала високі вали попід плотами, перетворивши оселю у дивовижну фортецю, таку затишну й таку наївно-милу, коли дивитися на неї здалека!...

Від садиби через усю левада прокидана стежка до прорубаної в льоді Ужа - річки ополонки. Над ополонкою верба, як чарівна куделя, заткана в сніжне днище.

Садиби вже нема, нема серед живих і мого любого дідуня, навіть горб, де стояла садиба, розорано. Хіба лишилася сама верба, біля якої стежка стрибала у прозору воду. Коли ж і вербу зрубано, може хоч пень або корінь лишився. А з цього мусіла знову верба вирости. Напевне. Живуче бо це дерево, живуче! Зріж, порубай, порозкидай, а воно — тільки б землю почуло — вже пускає коріння, вже й росте...

Так, отже, верба у діловій леваді...

Стара-старезна, поросла мохом, дуплава, задумано похилена над рікою, таємнича. Тужу за нею. Коли згадую Батьківщину, перш усього бачу ту вербу. Раз — у ясності літнього дня в рясних зелених дрібушках, другий раз — як срібний гієрогліф, виписаний на прозорій порцеляні прирум'яненого морозом неба то знову — як чарівну куделю, заткану у сніжне днище, яке міниться білістю голубиного крила. В білих згортках її ніжної пряжі сховано стільки прекрасних, чуваних і нечуваних, але вічно молодих казок — тільки простягни вмілу пучку, і сукатимеш-сукатимеш без кінця чудесну нитку...

Та минула мода на казки. Не то що дорослі, але й діти соромливо відвертаються від них. Навіщо тепер казки, коли дійсність переходить найбуйнішу фантазію... точно обрахованими законами фізики, хемії, термодинаміки?

А втім, чи саме тепер не дитина, але доросла, вкрай виснажена тверезою прозою людина не прагне найбільше казки? Не відчуває, що без романтики біднієє душа на сприймання краси, на витривалість, на принциповість, на високі пориви, на лицарськість?

Властиво, думаю над усім цим, повиснувши між небом і ному світі, зітканому зі синяви й вогнів.

Чудна все ж таки Йорданська ніч у тропіках! Синя, аж густа, ще густіша від екзотичних запахів, сліпуча від різнобарвних світел. Вогні вгорі, вогні внизу, вогні довкола, а серед них — заблуканий човен моїх думок.

Куди пливу?

Ах, чи не все одно! Коли немає небезпеки, стерничий може відпочити, здавши судно на волю течії...

Човен посувається тихо поміж метелицею вогнів, а мені видається, що я — Міжзоряний Мандрівник безсмертного Джека. Мені гарно, але трохи гірко і трохи сумно. Та це вже звичне.

Та ось несподівано виринає з темені навпроти мого човна лицар на білому коні (чи зауважили ви, що справжні лицарі неодмінно їздять на білих конях?) — і в мене, немов паморозь у промінних місяця, холодним вогнем блискає в грудях несамовито-гостра радість

— Ти?! — пізнавши, усе ж не вірю сама собі.

— Я! — відповідає лицар, і до повені вогнів приєднуються дві нових зорі — його очі. — Давай руку — поїдемо.

— Куди?

— Хіба ж не знаєш? До старої верби, що похилилася над замерзлим Ужем, неначе та чарівна куделя, застромлена у сніжне днище...

— Конем?

— Конем.

— Жартуєш! Через океан, через півсвіта — конем?

Лицар сміється загонисто, заразливо, і від того цілий світ починає танцювати з радости.

— Чим завгодно, моя люба: конем, човном чи просто мрією. Хто має при собі зілля нечуй-вітру — той усе може.

— Ах, то ти справді ходив по нього?! А я думала — жартував...

Радість моя заходить болем, як ясна шиба віконна парою, і я спускою голову: знайшов, по що ходив, і не вернувся; усе міг, але не хотів мене знайти.

— Давай же руку! — наполягає лицар і зальотно похиляється до мене. Шепче багатозначно: — Ти маєш борг у мене і мусиш з нього розрахуватися... Там, під тією самою вербою...

В моїй душі жаль наростає й наростає. Тому мовчу.

Білий кінь закусує срібні вудила, креше копитами іскри, нетерпеливиться.

— Гніваєшся? — догадується вершник, сильною рукою стягаючи вуздечку.

— Я чекала на тебе... відповідаю тихо.

— Чи я обіцяв вернутися?

— Ні. Але я все одно чекала. Так чекається лише на того для кого наготовлений на устах перший поцілунок.

— Чому ж не дала його в обмін за мій? Я ж так просив!..

— А чому ж мала давати перший поцілунок тому, хто не важився обіцяти, що назве мене своєю навіки?..

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

250-ліття смерти Мазепи і Листопадові Роковини в Гемстеді, Л. Ай.

Заходом Відділу УККА відбулася 8-го листопада 1959 в Гемпстеді, Академія з нагоди 250-ліття смерти Гетьмана Мазепи, сполучена з Роковинами Листопадового Зриву.

Святкування відбулося в авдиторії Гайскулу в Гемпстеді.

Програму свята виконано своїми місцевими силами і то в більшості молодими. На неї склалися: збірна деклямація учнів школи при укр. кат. церкві св. Володимира. — Е. Білий, Б. Копистянський, Р. Романюк, М. Захарія. Реферат в англійській мові виголосив тут роджений Драж Юрій. Він і був заповідачем програми.

Хор укр. кат. церкви під управою проф. Ст. Марусевича гарно відспівав „Ой горе тій чайці", „Україно" і „Ой послалась доріженька". Мужеський хор „Вісімка" під управою п. Ю. Гуроля, укр. прав. церкви в Вестбері, Л. Ай. відспівав „В'язанку стрілецьких пісень", Коби скорше з гір Карпат, Далека ти, а близька нам, і Чуєш брате мій. Фортепіянове сольо гарно відіграв молодий і надійний музика А Сварелевський. Гарно віддеклямувала „Думи Мазепи" тут роджена учениця панна Христя Сварелевська. Ученики школи укр. прав. церкви в Гемпстед, брат і сестра Л. М. Томків гарно віддеклямували „Думи Мазепи".

Добре опрацьований реферат „Дві події, одна ідея" виголосив всім нам знаний працівник УККА в Гемстед, п. Микола Курляк.

Ще більше соборницького характеру надало закінчення, а саме відспівання американського і українського гимну об'єднаними хорами укр. кат. церкви з Гемпстед і укр. прав. церкви з Вестбері, під проводом Ст. Марусевича. При вході складали добровільні датки на цілі УККА.

Ст. Ковальчук

Українці Сиракюз вшанували сл. пам'ять Степана Бандери

29 листопада 1959 р. Сиракюська Українська Громада справляла 40-дневні поминки по Великому Синові України сл. п. Степані Бандері — Панахидою у місцевій гр.-кат. церкві та Жалібною Академією в Народнім Домі.

Господарем Жалібної Академії була місц. Організація ООЧСУ, а головну промову виголосив д-р М. Логаза (місцевий лікар і громадський діяч), який водночас і проскутував програму: 1. Вступне слово — голова Відділу ООЧСУ, П. Ткач; 2. Національний гимн та пісня „Вічний революціонер" — хор „Сурма"; 3. Святкова промова — д-р М. Логаза; 4. „Я все віддав Тобі Вкраїно" — декл. Володимира Смик; 5. „Стрілецька грудка на могилу борця" — рецит. Дм. Лозинський; 6. „Не пора" — гимн. На сцені завішено портрет Покійного, заквітчаний національним і революційним прапорами та живими квітами. На залі приявних кілька сотень жалобою оповитих українців. Між ними не бракувало нікого, хто живе життям України, а не лише еміграційними злиднями чи солодощами. Треба признати, що Академія пройшла достойно. Всі точки програми виконано дбайливо. Так то у Сиракюзах Українська Громада гідно вшанувала пам'ять великого українського революціонера, що повних тридцять літ по-геройськи боровся за волю України. Згинув він як вояк у боротьбі від скритовбивчої руки московського червоного опира. Він помер, щоб українська нація могла жити! Хай та світла пам'ять про цього Великого Лицаря вовік залишиться у нашій історії живою. Бо — говорячи словами поета, бл. п. Степан Бандера довголітній, неустрашимий член і керівник ОУН — дійсно:

„Все, що мав у життю — він віддав
Для одної ідеї:
І горів, і яснів, і страждав,
І вмирав він для неї..."

І. А.

Листопадові Роковини у Віппані, Н. Дж.

Місцева українська громада вшанувала 41-річчя Листопада святочною Академією, програму якої виконано власними силами. Церковний хор під батутою п. Дуба виконав „Вкраїно Мати — катскована"; „Через поле широкеє" і „Слава Героям". Деклямували пп. Олена Куса „В річницю Листопада" та п. Дмитро Забігач „Вірте". Бандуристи пп. Малюца, Юркевич і Гринвок виконали „Я сьогодні від вас від'їжджаю"; „Стала хмара"; „У полі могила". Доповідь про Листопадовий Зрив виголосив п. Степовий з Нюарку. Вступне і кінцеве слово мав місцевий парох о. Осип Панасюк.

Виконавців програми публіка вітала дуже тепло та нагороджувала їх щирими оплесками. Переведено збірку на Фонд Українських Інвалідів. Академію спонзорував місцевий Відділ УККА з п. В. Осадчуком на чолі.

А. Б.

Українці на IV Міжнародному Конгресі Католицької Молоді в Буенос Айресі

(сдо). У днях 6-го грудня 1959 р. відбувся в Буенос Айресі IV. Конгрес Світової Федерації Католицької Молоді, в якому взяла участь і делегація української молоді, яка представляла Федерацію Українських Католицьких Товариств „Обнова". Офіційними представниками були студенти Буеносайреського університету Олесь Хам й Юрій Іваник з духовною асистою о. Василя Зінька ЧСВВ. Як обсерватори належали до делегації також проф. д-р Богдан Т. Галайчук, Богдан Коваль, Богдан Яхно, проф. Рожа Мальвіна Азаркевич, Марта Селеман та Мая Галайчук, які були присутні на доповідях, виголошених на Конгресі, і подбали про належну участь українців в маніфестаційному поході, що відбувся 7. грудня. З церкви св. Миколая з Бару вирушив похід на площу Мажо, де знаходяться катедраля Буенос Айресу й Урядова Палата (Рожевий Дім). Попереду несли статую Люханської Божої Матері, а за нею йшли національні групи. Як завважив буенос-айреський щоденник „Клярін", найчисленніша й найкраще зорганізована поміж тими національними групами була група українська. За транспарентом „Україна" йшли делегати „Обнови", за ними „Рідна Школа" під проводом учительки пані Балук, за дітьми прапори — Марійської Дружини, Пласту і СУМ-у; хор церкви оо. Василіян під проводом п. Василика, співаючи ввесь час побожні пісні на чотири голоси, і на кінці збитою масою йшло українське громадянство. Прибувши на площу, учасники походу прослухали Службу Божу, що її відправив нунцій архиєпископ Умберто Моццоні, який відчитав послання Папи. Потім було посвячення молоді Пречистій Діві Марії. Акт посвяти відчитано в мовах — еспанській, англійській, французькій, італійській, німецькій та українській (студент Б. Яхно). Це ще чи не вперше залунала українська мова в урочистому акті на історичній площі Мажо (Травня).

На другий день відбувалися праці в комісіях. В комісії „Рухів Молоді" забрав слово о. В. Зінько, який з'ясував інтернаціональній авдиторії стан релігійности української молоді на рідних землях.

10 грудня відбулася прогулянка до відпустового міста Люхаву, в якій взяв участь делегат Ю. Іваник. Увечері того ж дня була авдієнція в папського нунція, і представник Папи, що ставиться дуже прихильно до українського народу, сфотографувався окремо з українською делегацією.

Увечері 11 грудня на тенісовім стадіоні в Бельграно відбувся інтернаціональний фестиваль танців. Українці, що виступили під проводом М. Бережинського, виказали себе якнайкраще: публіка вітала українських танцюристів оваційно, і український виступ став головною точкою програми.

12. грудня о. Вас. Зінько відправив в Колегії Непорочного Зачаття для учасників Конгресу українську Службу Божу, що викликала велике зацікавлення в заграничних і аргентинських делегатів. Того ж дня на пленарній сесії при „круглім столі" обговорювано тему, яку підказало УНЕСКО — „Взаємне порозуміння культурних вартостей Сходу й Заходу". Тут промовляв д-р Б. Галайчук.

Побувала наша делегація, разом із іншими, на авдієнції в президента Фрондізі і в голови міста Б. Айресу, якому вручено „Білу Книгу". У понеділок 14 грудня відбулася авдієнція в міністра закорд справ п. Табоади. Українська делегація знайомила учасників Конгресу з українською справою, роздала „Білу Книгу" та відзнаки з тризубцем, які учасники різних делегацій радо приймали й носили.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим співвласниками 22-мільйонового майна організації!

ПЕРЕД КОНЦЕРТОМ В КАРНЕҐІ ГОЛЛ

Рената Рамифель, молода надзвичайно обдарована піяністка, яка свою музичну освіту дістала в Українській Музичній Школі Вадима Кіпи,

Рената Рамифель

знайома українській публіці з своїх попередніх виступів в Карнеґі Рісайтел Голл та на багатьох студентських концертах, дасть свій наступний концерт у тому ж самому Карнеґі Рісайтел Голл у четвер 21-го січня ц. р., о год. 8.30 вечора.

В програмі Концерт та Соната Моцарта, Етюди та Данте - Соната Франца Ліста і Симфонічні Варіяції Цезаря Франка.

Оркестрову партію в концерті Моцарта та Симфонічних Варіяціях Франка виконуватиме Вадим Кіпа.

(ог.) Н. П.

Ділимося з Друзями, Знайомими та Українським Громадянством сумною вісткою, що наша

НЕЗАБУТНЯ ПОСЕСТРА

бл. п. Ольга з Войновичів МИКИТЮК

член Секції Студенток при бувшім Українськім Академічнім Козацтві „Запорожже" в Чернівцях, член довоєнних українських культурно-освітніх Товариств в Чернівцях, по довгій і тяжкій недузі, з Волі Всевишнього,

відійшла від нас передчасно у вічність 5-го січня 1960 р., в Нюарку,

на 49-му році свого трудолюбивого життя.

FIDUCIT!

Горем прибитим Мужові Незабутньої Товаришки, Побратимові Олександрові Микитюкові та доньці Любомирі висказуємо щире дороге наше найглибше співчуття.

ЮЛІЯН ЗАВ'ЯЛСЬКИЙ
бувший Старший Ради Батьків Запорожжя

9-го січня 1960 року
померла у Рочестері, Н. Й.
НАША ДОРОГА МАМА

бл. п. Каролина ОСЕЦЬКА

родом зі Стрия, Зах. Україна,
на 87-му році життя,

про що сповіщають в глибокому смутку

донька — ОЛЬГА
син — ІЛАРІОН

Замість квітів на могилу
бл. п. ОЛЬГИ ТЕРЛЕЦЬКОЇ — СМАЛЬ
складаємо — $ 20.00
на будову української католицької церкви в Мюнхені.
ТЕТЯНА і ОМЕЛЯН АНТОНОВИЧ
Вашингтон, Д. К.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. ІВАННИ з ЄДНАКИХ — ГОП
складають — $ 14.00
на фонд Вдів і Сиріт
бувші учениці Української Учительської Семінарії „РІДНА ШКОЛА" — в Стрию

Замість квітів на могилу нашого Дорогого
бл. п. Професора РОМАНА САВИЦЬКОГО
складають — $ 10.00
на Українських Інвалідів
РОМАН та ІРИНА СТЕЦУРИ

Без політики

● **5 совєтських лікарів** оприлюднили в московській пресі листа з „протестом" проти відмови американськими властями видати пашпорт комуністичному ватажкові Вільямові Фостерові, щоб він міг поїхати до СССР на лікування. Фостер має тепер 79 років, тому, хоч засуджено його ще за змову проти американської держави, він перебуває на волі за кавцією 35,000. Американські власті вважають, що лікуватись можна непогано також в Америці.

● **Конрад Аденауер**, який закінчив в мин. тижні 84 роки, є — за твердженням західних кореспондентів — „феноменом природи". Він виглядає на 20 років молодше за свій вік, щоденно вступає без утоми по 57 ступнях вгору до своєї віллі над Рейном, не потребує окулярів, встає найпізніше о 7 годині ранку і йде опівночі спати і працює за — трьох. Тепер він приготовляється до подорожі навколо світа і до виборчої кампанії в 1961 р.

● **Французька княжна** Франсуаз де Бурбон - Парма з роду короля Людвика XIV і чеський аристократ князь Едвард де Льобковіц повінчались в соборі Нотр Дам у Парижі. Шлюб давав кардинал Моріс Фельтен, архиєпископ Парижу. Батько нареченої був у французькому резистансі і сидів до кінця війни в німецькому кацеті. Наречений є американським громадянином. На вінчанні була вся „сметанка" з Парижу.

● **Найбільший сучасний мадярський композитор** Золтан Кодалі, який має 78 років, одружився з своєю ученицею, 21-річною Сарою Печелі. Композиторові померла в минулому році дружина, з якою він прожив 49 років.

● **Пасажирський ракетний літак**, що летів з Ню Йорку до Лондону з 118 пасажирами, випадково побив в минулому тижні рекорд швидкости. Внаслідок поганої погоди його скерували до Західньої Німеччини — він приземлився у Франкфурті, перелетівши Атлянтик у 6-х годинах і 52 хвилинах. Від 18. січня ц. р. діятиме щоденна ракетно - летунська комунікація між Ню Йорком та Лондоном і назад.

Епідемія інфлюенци в Лос Анджелесі

Лос Анджелес, Каліфорнія. — Недуга інфлюенци в цьому місті прибрала вже розміри епідемії, і в дні 14-го січня півмільйона осіб занедужало на неї. Покищо не є відомо, чи це є азійська інфлюенца, яка бушувала по цілій країні два роки тому. Представник уряду здоров'я Ралф Сакс заявив, що за кілька днів ця недуга дійде до найбільшого поширення в тому місті. Інфлюенца поширюється і по інших містах Каліфорнії. Уряди здоров'я закликають людей до обережности, не перебувати непотрібно в місцях, де є багато людей, після занедужання кластися до ліжка на два-три дні, бо звичайно стільки триває ця недуга, яка цього року проходить дуже лагідно, бо ще немає повідомлення про смертні випадки.

НОВИЙ АМБАСАДОР СССР В ЛОНДОНІ

Москва. — Совєтський уряд відкликав з Лондону свого амбасадора Якова Маліка і призначив на його місце Александра Солдатова, який від 1955 року очолює американський відділ в совєтському міністерстві закордонних справ. Солдатов був свого часу членом совєтської делегації до Об'єднаних Націй, а в минулому році товаришив Хрущову в його подорожі по Америці.

● **Новий японський бюджет** на 1960/61 рік — найвищий з післявоєнні роки і вперше цілком збалансований. У сумі $4,360,000,000 вміщаються видатки $429,300,000 на армію і $163,400,000 на покриття шкід, заподіяних останньою катастрофою тайфуну.

● **„Геральдрі Газет"**, орган англійського Геральдичного Товариства, заатакувала новопризначеного лорда, колишнього соціялістичного міністра Герберта Моррісcона, що він, прийшовши вперше на засідання до палати лордів, знехтував звичай виставлення свого шляхетського гербу. „Таймс оф Лондон" взяв в оборону лорда: звісно, королева призначила Моррісcона лордом задля його минулих заслуг для держави, йому є річчю байдужою, чи він хоче шанувати „анахронічні архаїзми", чи ні.

УПРАВА ЛІТЕРАТУРНО - МИСТЕЦЬКОГО КЛЮБУ — в НЮ ЙОРКУ

замість квітів на могилу Незабутнього Мистця

проф. Романа САВИЦЬКОГО

члена Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку

складає — $ 20.00

на фонд видання творів композитора Зиновія Лиська, що було задумом і гарячим бажанням Покійного.

З НОВИХ ВИДАНЬ

о. Семен Гаюк. — На Божій ниві (Бесіди на свята двонадесяті та інші). Видання автора. Ню Йорк, 1958.

Збірка проповідей „На Божій ниві" спрямована насамперед на шукання „царства Божого", себто вона не відходить від дійсного церковно-релігійного навчання.

У нас церковні бесіди перестають бути проповідями, перетворившись у майже світські промови, де переважають речі дочасні, а замовчуються справи вічні. Щоденні потреби парафії, та різні невідкладні національні й суспільні обов'язки займають поважне місце в словах з церковного амвону. Буває, що не лишається часу на роздумування про те, що найголовніше християнинові і до чого решта справ сама собою додасться.

Збірка ця, що має всього 65 сторінок, складається з 21 проповіді й охоплює всі двонадесяті свята, — особливо шановані нашим народом. Отож кожна проповідь займає в середньому три сторінки і ця їх короткість — додатня риса збірки. Що більше, пастирський досвід автора казав йому складати не тільки короткі, але й прості бесіди.

У книжці немає надто довгих речень, неясних висловів чи затемнених думок. Виклад приступний, переконливий, словник без чужих термінів, але складня могла б бути рідніша. Шкода, що автор оминає церковно - слов'янізмів (поза винятковим „нелицемірне смирення") чи архаїзмів, які, влучно вжиті, принесли б запашність старини, що особливо потрібно в церкві.

Також корисно черпати з нашої давньої проповідницької творчости. Сучасний проповідник в давніх українських текстах може знайти чимало прикладів на пояснення своїх думок. Це доводить автор, коли в бесіді на Великдень згадує про чудо, що сталося у це свято в Києво-Печерській лаврі в 15-му столітті. Подібні оповідання пов'язують церкву на чужині з церквою матір'ю на батьківщині, наближуючи сучасні покоління до релігійного досвіду прадідів.

Тому корисні авторові пригадування про давні церковні звичаї на батьківщині, про що читаємо в бесідах на Великдень, на Квітну неділю, на Богоявлення чи П'ятидесятницю. У цих звичаях нарід висловлював своє особливе відчування окремих свят, а рокові свята наш нарід переживав з такою повнотою, що її не добачити в релігійній спадщині інших народів. Зокрема немає цього там, де народи цілковито піддалися в полон машині, про що з тривогою говорять сучасні мислителі.

Автор відчув, до якої міри можна допускати у церковну проповідь патріотичні мотиви і робить це, не порушуючи особливости церковного навчання, в слові на Благовіщення (про гетьмана Мазепу), в слові на Плащаницю тощо. Окремі бесіди, як на Покрову чи на Володимира, мають особливо багато національного змісту.

Усі ці додатні прикмети напевно будуть належно оцінені й успіх цієї скромної збірки спонукає її автора до дальшої праці у цій ділянці. А наступним кроком були б проповіді на неділі та, що найпотрібніше, на окремі випадки.

Іван К-ий

ХТО Є ЖИДОМ?

„Хто є жидом?" — відповідь на це питання дає новий розпорядок міністра внутрішніх справ в Ізраїлі, Моше Шапіро. Він тісно зв'язує поняття жида з мойсеєвим віровизнанням. Жидом, за тим розпорядком, є діти з батька або матери, що не змінили свого мойсеєвого віровизнання. Зате не всі громадяни Ізраїлю мусять бути жидами: це стосується м. і. до мусульманських арабів, що є громадянами Ізраїлю і не-жидів іміґрантів, або й жидів, що змінили віровизнання.

Книжка й часопис — найнеобхідніші в домі культурної людини.

Без політики

● **Під каналом Ля Манш**, що розділює Англію і Францію, вже в 1960 році плянують розпочати будову дворейкового залізничого тунелю, який проходитиме з Фолкстону до Кале довжиною 36 миль. Кошти будови обраховано на 300 мільйонів дол., а час будови — на 6 років. 100 електрифікованих потягів зможуть проходити тим тунелем денно із швидкістю 70 миль на годину. Тунелю для автомобільного руху не будуватимуть, поки не розв'яжуть проблеми вентиляції. Першу думку про будову тунелю під Ля Маншем піддав Наполеонові III французький інженер Маіс в 1880 р.

● **Всі найбільші поліційні централі у світі** — американська ФБІ, англійський Скотленд Ярд, паризька Сюріте й ін., заняті розгаданням тайни зникнення від жовтня мин. року двох американських молодих жінок серед подібних таємничих обставин, на яхті біля північно - африканського берега. Тіло одної з них знайдено в мішку недалеко Танжеру. Це була 19-річна Барбара Міллер, студентка з Ню Йорку, яка поїхала „зазнати пригоди" — з якимсь молодим мужчиною, що з ним познайомилась за 24 години раніше. Арештовано 27-річного англійського моряка Вільяма Мура.

● **Південно - корейська преса** зняла крик з приводу того, що американський сержант, знайшовши в касарні дві корейські проститутки, що дістались туди, перерізавши довкільні дротяні застави, казав їм зголити голови і так відпустив на вулицю. Американське командування видало комунікат, що це сталось без його відома та що нема такого розпорядку. Сержант твердить, що це найкращий спосіб відстрашування небажаних жіночих гостей в касарні.

● **Московська „Літературная Газета"** повідомила, що совєтська прокуратура призадумується над леґальною стороною спекуляції вартісними образами, що нею від багатьох років займалась подружня пара Павло і Софія Абашін. Вони скуповували за безцін вартісні образи, м. і. придбали два образи Ван Ґоґа і Тиціяна, та продавали совєтським багатирям і музеям, заробивши протягом десятьох років від одних тільки державних установ чверть мільйона долярів. „Літ. Газета" каже, що совєтський громадянин не має права мати більше, як 100 образів.

● **В Ірані** судять американського майора Доналда В. Бурке за спричинення в автомобільному випадку смерти одного іранського селянина, який необережно перебігав вулицю, ще 30 січня 1959 р. Майор знаходиться за кавцією на свободі і виконує далі свої службові функції.

● **На західньому узбережжю** Мехіко внаслідок повені тисячі людей є без даху над головою, бо вилили ріки Фуерте і Майо та залили фарми, тваринні фарми, автостради та цілі села.